

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15/-
CELOLETNO DIN 60/- ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTNINO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150/-
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPISI SE NE VRA-
CAJO / ANONIMNI DO-
PISI SE NE PRIOBČV-
TEJO / POŠTNINA PLA-
CANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

DOBROSLAV JEVDJEVIČ:

Naš kongres in bodočnost Orjune.

Vsi veliki in pomembni momenti v življenju katerega pokreta značijo samo spontani rezultat vsakodnevnega, neprekinjenega dela v pravcu ene in iste ideje. Vendar pa jih navzlic temu smatramo za historijske datume, ker pomenijo važno razkrsnico našega razvoja in delovanja. Nastopijo pa ti trenutki tedaj, kadar so pripravljala dela za uresničenje gotovega ideala že v toliko dovršena, da se more njihova sila in efikasnost že pričeti uporabljati, ali z drugimi besedami tedaj, ko si gotova metoda ali sistem dela pridobi pravo javnosti. Kot ilustracija k temu najlepše služijo iz zgodovine našega pokreta krvave Trbovlje, ki so postale historični datum v življenju naših četniških sekcij. Kajti Trbovlje so dale tem četniškim sekcijam pravo javnosti s tem, da so pokazale vsemu svetu, da je Orjuna z njimi dosegla to, za čimer je težila. Vzgojila je v njih svoje četnike tako, da so postali v službi pokreta požrtvovalni, disciplinirani in celo smrt prezirajoči. Četniške sekcije pa so samo eno izmed mnogostevilnih sredstev s katerimi se bori Orjuna za ustvarjenje svojega vzvišenega cilja. Predvidela je v svojem delu poleg ostalega tudi politično in kulturno akcijo med jugoslovenskimi masami. Kakor so Trbovlje priborile pravo javnosti našim četniškim sekcijam, tako mora naš kongres sankcionirati naše politično in kulturno delo ter nam postati solidna in prostrana baza za novo etapo naše politične akcije. Kongres, ki bo grandiozen nalet dobro premišljene manifestacije, ki bo predstavljala vse napore in dolgoletno delo neznanih poudincev in organizacij, nam mora osvojiti priznanje in spoštovanje prijateljev in neprijateljev.

Velika povorka apostolov Jugoslovenstva iz vseh krajev in plemen Jugoslavije bo pokazala tudi jasne rezultate vseh naših naporov za izvršenje duhovnega ujedinjenja. Delovala in vplivala pa bo še tem silnejše, ker je ni v tej zemlji niti partije niti organizacije, ki bi zmagala makar s pomočjo vsega plačane aparata in vse naklonjenosti oblasti zbrati v tako velikem številu sinove vseh treh plemen. Povorka meščanov, seljakov, delavcev in intelektualcev združena v bratski slogi, skupni silni ideji, bo najlepše izpričevalo uspeha našega truda, ki je daleč od lažnjive demokracije uspešno izenačil nesrečne razredne razlike med brati. Naš odločni nastop in železna disciplina bosta uverila vsakogar, da nas čvrsto veže ponosna zavest, da smo edini nosilci vekovnih nacionalističnih idealov, za katere smo pripravljeni in umreti v vsakem trenutku. Naša organiziranost pa bo tudi dovolj razločno govorila, da bomo znali preje ko umremo, mirno in uspešno braniti svojo idejo. Besede naših voditeljev, izgovorjene pred spomenikom kneza mučenika,

bodo povedale vsem brez fraz in patosa, da je usoda pokreta v sigurnih in treznih rokah preizkušanih nacionalističnih borcev, izgrajenih intelektualcev in fanatikov ideje. Povsem nam bo naša kongresna manifestacija v naše zadovoljstvo za dosedanje delo, podkrepilo za bodočnost in pa jaka legitimacija za javnost, ki nas bo uspešno podpirala pri naših bodočih činih. Porušil pa bo kongres tudi vse zapreke, ki so doslej ogradile delo Orjune na gotovo polje in na gotove načine dela. Z njim nam bodo postali odprti vsi vidiki in vsa pota.

Katero pot bo krenila Orjuna v dogledni bodočnosti? Odgovor temu bodo dala pokongresna posvetovanja našega vodstva in predstavnikov vseh naših organizacij. Ogledimo si naše dosedanje delo v političnem pogledu.

Naš cilj: ohranjenje pridobitev osvobodilne vojne in zgrajenje integralnega narodnega in državnega edinstva s pomočjo direktnega sodelovanja pri izvršni in zakonodajni oblasti, doslej še ni smo vršili. Kot nesebični apostoli smo doslej usmerjali vse naše delo samo za to, da smo popravljali in moralno obnavljali dosedanje vladajoče činitele — politične partije. Hoteli smo s tem, da smo družili v okrilju naše organizacije pristaže vseh političnih struj in gradili v njih nacionalizem ter zavest o etičnih in moralnih dolžnostih napram domovini; potom njih regenerirati same stranke in jih zopet povrnili na linijo državnih in narodnih interesov. Smele izjavljamo, da smo šli pri tej akciji do najskrajnejše možnosti, kar pa je bilo, kakor radi pripoznamo, popolnoma brezplodno. V slučaj, da se nam bi to posrečilo, bi bila naša misija dovršena. Toda otrovanost političnih partij je tako neozdravljiva, da bomo morali namesto tega, da bi zaključili svoje delo, samo prekiniti svojo dosedanje taktiko korigiranja obstoječih dejstev. Orjuna bo morala sama vstopiti v politično življenje in pregnati s pozornice javnega udejstvovanja one, katerih ni mogla popraviti. Sicer bi ostalo brez tega naše delo samo glas vpjočega v puščavi, kateri bi sploščeta vzbujal videz resnosti, ki pa bi se prav brzo pretvoril v smešnost. O načinu in času našega vstopa v to borbo bo pa odločevala dana situacija. Nikdar pa se mi ne bomo odreki naših četnikov in težnje, da v slučaju potrebe tudi s silo branimo naše uverjenosti. Ignorirali pa tudi ne bomo parlamentarne borbe, ki nam bi pa ne bila cilj, temveč samo sredstvo. In to tem bolj, ker ji bodo dali pravi Orjunaši, kot novi ljudje plemenitejši karakter. Pozabiti pa tudi ne smemo tega, da zamoremo v slučaj, če nam je v borbi proti dušmanu zabranjeno eno orožje, uporabljati drugega, ki nam daje dobre izgleda za rezultat te borbe.

O tujem kapitalu in nacionalizaciji.

V zadnjem času so se izvršile v našem gospodarstvu nekatere finančne transakcije, ki so bile v naši javnosti zbog svoje pomembnosti živahno komentirane. Smatramo, da moramo tudi mi spregovoriti k onim transakcijam nekaj besed, kajti one tangirajo posebno živo tudi splošne naše narodne interese. Ti dogodki — prevzete slovenske banke po tujem industrijskem podjetju in prednaznanilo fuzije z drugo domačo banko pod okriljem istega podjetja so na eno stran posledica naše kratkovidnosti, lahkomiselnosti in event. sebičnosti posameznikov, na drugi strani pa dokaz dejstvu, da

veliki časi prevrata niso našli sebi primernih ljudi.

Kako smo se vdajali ob prevratu navdušenim upom, da se bomo po politični osvoboditvi oprostili tudi tujega gospodarskega jarma in lotili smo se tudi tega dela — ali doživeli smo potem dan za dnevom razočaranja, katere se stopnjuje z grozno hitrostjo in katera pretjuje, da pridemo pod novo gospodarsko robstvo, ki ne bode zaostajalo mnogo za prejšnjim političnim. Ako so se pa naši gospodarski krogi izkazali za nedorasle novim nalogom, pa moramo mi nacionalisti nastopiti toliko bolj čuječe. Dokazati moramo tujemu

kapitalu, da denar vendar ni vse, da nacionalni moment pri nas vendar tudi nekaj pomenja in da sme tuji denar pri nas le tedaj obstojati in delovati, ako naše nacionalne interese skozi in skozi uvažuje. Saj bi bilo nespametno zapirati vhod vsakemu tujemu kapitalu, ker sami z njim ne obilujemo — vidimo moč ne države, katere favorizujejo na vse pretege vstop tujemu kapitalu, kateri z novim podjetjem daje služka in drugih koristi tudi domačemu prebivalstvu. Dalje zainteresiraj tujo državo, odkjer prihaja, na procvitu države, v kateri se plasira — ampak mi moramo temu tujemu denarju postavljati pogoje in še posebno nas uče in zahtevajo opreznosti od nas izkušnje žalostne minulosti in žalostni način, kako se je tuji kapital predelal napram nam. V drugih državah in krajih je tuji kapital gledal samo, da si pridobi dobička, drugače pa je vedno spoštoval domače prebivalstvo in ljudstvo in si zelo premislil žaliti njegove nacionalne čute, nasprotno najtanjše se je oziral na iste. Kako je bilo pri nas v tem oziru? V predvojnem času so vsa industrijska podjetja nastopala pri nas, kakor v sovražni zemlji in niso opustila ni ene prilike, da ne bi žalila in sramotila naših nacionalnih čutov in svetinj. In to sovražno delovanje se je stopnjevalo do najhujše mere v nesrečnem vojnem času, ko so ta tuj podjetja z uprav sadistično naslado divjala proti našemu življu. A pribiti moramo tu to žalostno dejstvo, da se te gonje ni udeleževal samo nemški ali madžarski kapital, ki se je nastalil na naših zemljah, ampak popolnoma enakovreden v tem oziru mu je bil ostali, posebno na pr. francoski kapital, ki se je v naših krajih nastalil bodisi kot lastnik največje naše prometne žile, bodisi kot lastnik največjih naših rudnikov. Vzrok temu je bil ta, da je ta lastnik prihajal k nam preko Dunaja, tega zakletega našega sovražnika, kjer so se ga polastili prebrisani židje in z njim upravljali, kakor da bi bil njihov. In posluževali so se njega ne samo v svoje gospodarske koristi, ampak direktno in očito tudi v doseg svojih hegemonističnih načrtov. V tem oziru pomenja delovanje mandatorjev francoskega kapitala med vojno še posebno bridko ironijo!

Prisel je preobrat, ko je naš narod na najbolj nedolžen in pohleven način dal za hip duška svojem ogorčenju nad prestanim nasiljem in vdajali smo se rožnatim nadam, da se bodo prilike sedaj pač temeljito spremenile. Na našo sramoto in žalost je ostalo vse pri starem.

V drugih državah — vzemimo na pr. celo kako Rumunjsko, ki je gotovo v brez primere slabšem položaju napram tujemu kapitalu, se je princip nacionalizacije neizprosno izvedel in če so včasih morali radi

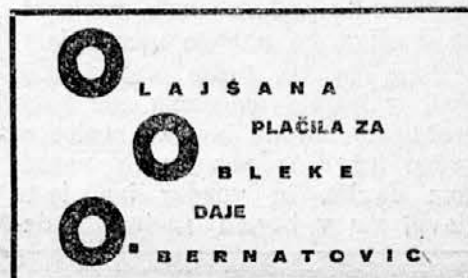
pomanjkanja lastnih sredstev ali iz drugih razlogov vstavljati pred financijelnim prevzetjem katerega podjetja, pa se vsaj v tehniški osebni organizaciji z neizprosno doslednostjo izvedla najstrožja nacionalizacija in posebno pač ni mogel obstati nikdo, kogar je le malo obremenil kak politični madež iz minulosti. Kaj pa moramo konstatirati pri nas danes, 7 let po prevratu? Ostalo je več ali manj vse pri starem in najbolj kompromitirane in najbolj prononsirane osebe iz nedavne minulosti, katere bi bile povsod drugod drago plačale svoje prejšnje udejstvovanje, so ostale na svojih mestih, da še celo ojačile so si svoje pozicije. In ako seveda ne smejo nastopiti tako očito in drzno proti domačemu življu, kakor so to storili preje, vendar nadaljujejo na skritem iz svojega vodilnega položaja svoje delovanje proti našemu narodu, kajti svojih nekdanjih upov niso opustili, kakor niso opustili svojega sovražstva do našega naroda, ki jim tiči globoko v srcu. Dan za dnevom prinašajo naši listi žalostna poročila in dokazila tem trditvam — kaj naj v našo sramoto res ostane tudi v naprej tako? In kam bomo dospeli? Tuji kapital vedno bolj in bolj prodira, eno domače podjetje za drugim pada v njegove roke in v ostri industrijski krizi, ki je že nastopila in ki se bo le še poostрила, se bode posest tujega kapitala, ki je močnejši od našega, le razširila. Tu moramo biti čuječi in naše delovanje za resnično nacionalizacijo industrijskih podjetij mora se le ojačiti in naša doslednost v zahtevi za nadomestitev tujih delavskih sil z našimi domačimi mora se le ojačiti in stopnjevati. Ne smemo se vdajati nikakim iluzijam, da ta ali oni kapital prihaja iz kake prijateljske države — kapital ne pozna nikakih sentimentalnosti, kakor nas uči žalostna minulost. Z največjo pažnjo in nezaupnostjo pa moramo sprejeti in premetriti vse, kar prihaja iz Dunaja in preko Dunaja, tega neodjenjajočega našega sovražnika, ki nikdar ne bo pozabil minulih zlatih časov. Premisliti moramo stare dolgoletne izkušnje, katere ima ondodni gospodarski svet, ki ga delajo še posebno nevarnega sovražnika. Da niso naša svarila prazna, na to nas opozarjajo ti naši stari nasprotniki sami, ki popolnoma brez bojazni in ozira razvijajo v svojih časopisih razne drzne osvojevalne načrte na naš račun. Morda so vendar nekaj preveč neopredilni, da jih tako brezskrbno izdajajo, ampak oni so si po dosedanjih svojih skušnjah tako sigurni svojega uspeha, da ne dvomijo več o njem. Na nas je, da se zdravimo in krepko poprimemo dela, da ne bomo podlaga tujčevi peti in da bodo ti tujci videli, da nacionalna misel pri nas ni prazna beseda ter da se ne damo kakor sužnji teptati. Na delo Orjuna!

Novo jugoslovenske zastave v vojski.

Stali smo vedno na stališču, da je naša s slavo ovenčana vojska oni edini faktor v tej zemlji, ki ne glede na levo niti na desno dosledno in po načrtu uvaža v svoje vrste — Jugoslovenstvo in Edinstvo v najglobljem pomenu besede. Dočim so se vsi narodni voditelji pričeli baviti takoj po ujedinenju in osvobojenju s političnimi vprašanji, ki so vodila narod baš do nasprotnih rezultatov, kakor bi jih moral doseči po tem historičnem času, so bili voditelji vojske doumeli klic časa in takoj pričeli s prepovedom vojske.

Tako je blo potem tudi mogoče, da je bila naša prepovedana vojska zmožna takoj ob svojih prvih nastopih na Koroškem, v Makedoniji, Albaniji, ob Karlovem puču, doseči ono, česar ne bo dosegla naša zakonodajna eksekutiva še dolgo ne, to je — **rešpekt in resnične pozitivne uspehe**. Vojska ni vpraševala, iskala in diskutirala, temveč ustvar-

jala in gradila. V času, ko so se vse partije bile zato, ali smo trije ali eden, je bila ona zavrgla prvi dan razglabljanja o treh narodih in brezplodno teoriziranje. Zamenjala ju je z živo in neovržno resnico, da so odslej v njenih vrstah vsi samo sinovi enotne domovine in enega naroda ter kot taki samo člani jugoslovenske vojske. V svoji širokogrudnosti in dalekovidnosti je mirno in brez vsake škode prebolela malenkostne, iz plemenskih sporov nastale trzavice, ki so se spričo njene silne volje po edinstvu razblinile takoj v nič. In tako zamenjuje danes ta naša jugoslovenska vojska svoje stare, v zmahih in boleisti izgnanstva poveljane priprore z novimi — jugoslovenskimi polkovnimi zastavami. Zvesta svojim nalogom in svoji veliki misli se poslavlja sedaj od onih barjakov, ki so videli nadčloveško herojske podvige srbske armade na Kumanovem, Ceru, Kajmakčalanu in nešteti

slavnih mestih njenih zmag in uspehov. Poslavlja se sedaj od praporov, ki so klonile v silni tugi in tegobi kot zadnji pozdrav ponižane domovine in vsem onim neštetim, ki so mrli na Kalvariji skozi Albanijo in pokrili s svojimi belimi kostimi otok smrti — Vido. Poslednjič bodo zaplapolali sedaj ti s krvjo blagoslovljeni in s svinčenkami raztrgani bojni prapori po ulicah ponosnega Beograda, ko jih bo ponesla naša hrabra vojska v muzej, kjer bodo pričali še poznim rodovom, kako so se ustvarjali temelji Jugoslavije. V tem velikem trenutku, ko bo postavljen zopet mejnik novemu obdobju slave in uspehov jugoslovenske vojske, bodo pa tudi še enkrat preživeli v duhu vso krvavo zgodovino osvobođenja in ujedinenja vsi nešteti borci za Jugoslavijo, ki danes žive v civilnih poklicih raztreseni po vsej državi. V mislih bodo prisegli na nove prapore, simbole njihovih želja in hrepenenja, o katerih so sanjali že, ko so se borili še pod starimi barjaki za temelje Jugoslavije. Tem živim pa se bodo priključili tudi nešteti legioni vseh onih, ki so doslej s svojo krvjo potrdili ono, za kar se bodo i v bodočnosti borili njihovi nasledniki pod novimi prapori.

Pridružuje pa se jim tudi Orjuna z neomajno vero in zaupanjem, da bodo ti novi jugoslovenski prapori zajedno s ponosnimi orjunaškimi barjaki prej ali slej zaviljali na solnčnih Brdih, ob Zili zeleni, Skadru trdno zidanem, v rojstnem mestu Obradovici in še na vseh mestih, kjer danes Jugosloven robuje tujcu.

Narodni davek.

Ena izmed najbolj karakterističnih potez našega plemena je strah pred vsakim udejstvovanjem, ki zahteva žrtev, bodisi moralnih ali materialnih. Tekom stoletja robstva je duša Slovenca tako otrpela, da se nikakor ni mogla povzpeti do samostojnega poleta, do velikih nacionalnih del. Respekt pred gospodujočim faktorjem je presegal nacionalno silo našega človeka, vsled česar je gledal vse velike dogodke, ki so se vrstili krog njega, s svojo stopnjo hlapčevstva — v katere ni smel posegati. Če pa je nastopil, je bil stroj, ki ga je gnala pasja udanost do tujca in strah pred njegovim bičem. Najsi so prišla še tako viharna revolucionarna leta, ko so vstajali pri vseh narodnih heroji s prezirom tvegajoči svoje življenje v borbi za svobodo, naše vode so ostale mirne in mrtve, komaj da je bilo zaznati lahno vznemirjenje gladine. Slovenski narod je poslušno hlapčeval ter si rajal pustil pljuvati v obraz, kot tvegati obvezovanje v boju dobljenih ran.

Vse krute žalitve, ki jih je moral prenašati, je smatral kot neizogibne ter se vdal s pravcato orientalsko resignacijo v svojo usodo, dokler ga ni presenetila svoboda, kot preseneti dneva luč krta v njegovem rovu.

Redki so bili oni, ki so verovali v zmago ideje, še redkejši, ki so bili v tej veri toliko močni, da so ji pripravljali s pozitivnim delom pot. Ti naši najboljši so postali tudi duša nacionalističnemu gibanju po prevratu, zavedajoč se nepopolnosti naše svobode, dokler le-ta ni promiknila v narod in je niso deležni naši bratje preko meje. Gotovo je

Orjunaši, pripravljajte se za Kongres Orjune v Beogradu, ki mora postati veličastna manifestacija Edinstva in Jugoslovenstva!

nemogoče zahtevati od našega naroda, da odvrže od sebe naenkrat vso navlako, ki si jo je pridobil v stoletjih suženjstva. Toda svoboda bi morala danes ceniti, če jo že ne pojmujejo vsaj oni, katerim je prinesla ugodnosti tudi v materialnem oziru, ki je drugi naši zemljani niso bili deležni. Toda baš pri teh, od katerih so upravičeno pričakovala vsestransko podporo naša nacionalna društva, ne najdemo umevanja.

Sem in tja puste velikodušno pasti iz bogato obloženih miz kako drobtinico, ki pa ima za posledico večno tožbo o neznošenem narodnem davku. In vendar ima le-ta glavni vir v bornih prejemkih de-

lavskih in uradniških plač, dohodkih malega trgovca in obrtnika. A veliki žreci zlatega teleta stoje ob strani ter čakajo na trenotek, ko iz produkta narodnega dela skujejo nove kapitale.

Tudi Orjuna hodi trnjevo pot ostalih nacionalnih društev v borbi za uresničitev svojega programa. Boli nas nezavednost izvestnih krogov, ki ima izvor v dobi hlapčevstva, a naše volje ne ukloni in naše delo ne konča popreje, dokler ne pride narod do spoznanja, da je njegova pravica nositi dolžnosti, dokler ne privremo celokupnega jugoslovenskega naroda, ne oziroma na meje, k drugemu Vstajenju.

v svoji oblasti nad tisoče Slovencev z njihovimi rodbinami, jih s svojim vplivom odtegujejo od izpolnjevanja svojih nacionalnih dolžnosti, importirajo inozemske delavske moči brez potrebe, podpirajo s svojim denarjem iredentistične cilje, ki se vsako tolko časa javljajo z izpadi proti naši državi v Avstriji po raznih manifestacijah, tozadevnih posebnih časopisih itd. Kar je glavno, s svojo kapitalistično premočjo ne dopustijo delavoljnemu in delaznožnemu slovenskemu trgovcu, obrtniku in tovarnarju, da si ustvari lastna gospodarska podjetja, ker so denarno tako mogočni, da vsak poskus s konkurenco zatru. Tako vidimo, da se v Mariboru sploh ni mogla na širši bazi razviti slovenska trgovina, da se bori obrtništvo komaj za svoj kruh, da so slovenska industrijska podjetja v propadu in krizi, nemška trgovina in industrija pa cvete.

Izkazalo se je, da tega stanja ni mogel likvidirati za nas ugledni politični položaj, ne velika agilnost slovenskih podjetnikov, ne nacionalno in kulturno delovanje. Nasprotno, vsak tozadevni poskus je bil zaman, in sicer zato, ker je podpirala nemški kapitalizem Narodna banka.

Narodna banka je namreč izdala zelo ugodne kredite podjetnikom v razmerju njih varnosti, ki se meri, seveda po premoženju kreditjemalca. Ni torej čuda, da so Nemci kot najbogatejši v oblasti lahko reflektirali na visoke kredite in so z garancijami drug drugemu iste lahko najboljšje zavarovali. Narodna banka pa ni vodila računa o nacionalnosti kreditjemalcev takoj, temveč je uvaževala edini kriterij: sigurnost. Tako se je zgodilo, da so ogromne milijonske vsote dobivali po ugodnih pogojih od Narodne banke Nemci, Slovenci pa le neznatne zneske, ki seveda niso došli niti v primeru z drugimi.

Že itak neugodni položaj slovenskega gospodarstva je s tem utrpel še večji udarec.

S tem malo daljšim uvodom hoče podpisana organizacija opozoriti Narodno banko, vse merodajne faktorje in tudi javnost, da bode treba Narodni banki voditi račune tudi o nacionalnem in državotvornem kriteriju svojih kreditjemalcev. One pripadnike tuje nacionalnosti, ki nimajo brige o ureditvi pri usodi države, ki imajo svoje interese preko mej in ki to v svojem glasilu »Cillier Zeitung« tudi povsem odkrito priznavajo, bo treba izključiti od ugodnosti kreditov pri Narodni banki, treba bo iste dajati samo našim narodnim podjetjem in s tem nuditi možnost našemu nacionalnemu gospodarstvu.

Informacije o tem pristojni Narodni banki ne bo težko dobiti, ker ji bodo v tem oziru stale na razpolago prav gotovo vsi cenzorji, trgovske in politične grupacije.

Podpisana organizacija si je nadelala dolžnost, Narodno banko, merodajne faktorje in javnost opozoriti na to zlo, ker je od dneva do dneva in od pritožbe do pritožbe bolj uvidevala kako velika je odvisnost naših malih ljudi od samovolje nemških samosilnikov, ki najdejo podporo pri tako eminentno narodnem zavodu, ki celo zaupa Nemcem mesto cenzorja.

Pričakujemo od vseh, ki so sprejeli to spomenico, nasvetov, kako bi se dal organizirati pokret s ciljem, doseči pri Narodni banki uvaževanje kriterija nacionalnosti pri podeljevanju kreditov. Pripravljeni pa smo tudi prepuštili akcijo prizadetim gospodarskim slojem in jo z vsimi silami podpirati. Kajti koncentrično delovanje interesnih sfer bo imelo hitrejši in sigurnejši uspeh, kakor pa akcija poedine organizacije.

Oblasni odbor Orjuna Maribor.

KARO-čevlji

Maribor, Koroška 19.

Presenetili so nas neki gospodje, ki so romali na intervencijo k sreznemu poglavarstvu. Le poteguite se in kljub temu ne boste želi slave, kajti omenjena koncesija se ne sme podeliti, ker bi bilo to protizakonito in proti narodnim interesom. Nemškutarskih gostilen imamo itak dovolj.

Oni gospodje, ki radi romajo na intervencije, se pa naj ne igrajo z narodnimi interesi, ker bi bili mi končno prisiljeni jih obelodaniti na sramotnem odru.

Iz Slovenjgradca. Naša Orjuna je imela 2. t. m. prvo redno glavno skupščino. Dasi je minulo komaj dobrih 5 mesecev od njene ustanovitve, vendar more odbor zreti s ponosom na svoje delo, izvršeno pod najneugodnejšimi pogoji v obmejnem Slovenjgradcu. Tiho, mirno in brez obešanja na veliki zvoni in brez dovolj opravka ne le z zagrizenimi in drznimi nemškutariji, temveč tudi z nezavednimi, sramotno mlačnimi Slovenci, ki so dokazali svojo nezavednost tudi s tem, da jih ni prišlo mnogo nad 20 k občnemu zboru. S tem pa niso dokazali le svoje narodne mlačnosti, ampak so znova povdarili potrebo in važnost Mesine Orjune in tega se v polni meri zaveda novi odbor.

Iz Vitani. Pri nas v Fužinah je kupil, kakor je »Orjuna« že poročala, »Šumsko industrijo in električno, pristni italijanski fašisti Fr. Rovino. Pri tem podjetju ima nastavljenega ta možak za delovodjo zopet pristnega fašista Alfreda Cioco s 15-letnim sinom. Ta Clovek se počuti kakor doma in nima nikakega obzira z ljudmi. Zmerja jih z italijanskimi psovskami. Slovenske besede ne razume nikak. Ker nima dovoljenja za bivanje v Jugoslaviji, hodi po zopetno podaljšanje vizuma v Italijo. Tako bomo imeli v kratkem tu celo laško naselbino. Opozarjamo merodajne oblasti, da tega neprijudnega in pritepenega Italijana takoj izženo. Upamo, da bo ta zadnji apel uspešen.

Švabčarjenje v Dolnji Lendavi. Neka gospoda v Dolnji Lendavi se nikakor ne more odvaditi švabčarjenja. Je pač to tiste vrste gospoda, ki ni znala ali se celo sramovala našega jezika. V tem strahu in spoštovanju do cesarske Avstrije se najbrže ne morejo ti ljudje odvaditi tega jezika in živeti v nove razmere. Ker so med temi tudi taki započkarji, ki radi slabše kritizirajo našo organizacijo in jo hočejo zaplesti v gotove afere, jim priporočamo takojšnje poboljšanje in zmerenost!

Voščeni papir za vse razmnoževalne aparate.
THE REX CO., Ljubljana.

Obče in splošne uzance za trgovanje z lesom

so izšle. Cena Din 20.--. - Preprodajalci dobe 20% popust. Naročila sprejema Yugoslave Express Réclame Company, d. z. o. z. Ljubljana.

Novi stanovanjski zakon izide v par dneh.

Zopet razkrinkana laž „Slovenca“.

Laž ima kratke noge, bi si morali brumni uredniki »Slovenca« zapisati nad svojimi vrati, da bi se vedno spominjali nešteti hudih blamaž, ki so jih že doživeli na račun svoje lažljivosti.

Tako imamo priliko danes, da se zopet pobavimo z eno takih laži, ki jo je izlegel »Slovenec« sredi zime enkrat, ko je po svoji stari navadi popolnoma brez vzroka napadel našega brata Viljema Marolija iz Logatca. Očital pa mu je ob tej priliki poleg drugega tudi to, da je bil v Trstu fašist in da je kot tak celo sodeloval pri požigu »Narodnega doma«. Mi smo že tedaj odločno nastopili proti tej zlobni insinuaciji, ki je pač vredna duševnih očetov »Mussolinijevih lir«. Oklevetani br. Maroli pa je vložil tožbo proti odgovornemu uredniku »Slovenca«, ki je seveda tedaj še kričal svojo poslansko imuniteto ta podli napad in s tem zavlekel proces, ki se še danes ni končal. O tem zlobnem napadu na čast br. Marolija so izvedeli tudi naši neodrešeni primorski rojaki, ki poznajo br. Marolija mnogo bolje, kakor pa gospodje v uredništvu »Slovenca«. Ogorčeni nad zlobo »Slovenčevcev«, ki jim niso sveti niti najbolj tragični momenti, so ogorčeno protestirali proti temu in nam obenem poslali več izjav, v katerih naši najbolj ugledni

ljudje izjavljajo, da so bili na dan požiga »Balkana« z br. Marolijem. Izmed teh izjav priobčujemo najbolj karakteristično, ki jasno osvetljuje vso brezmejno propalost političnih škofovih obrekovancev.

Izjava.

Podpisani N. N., pogorelec »Narodnega doma« v Trstu potrjujem pred pričami, da je bil g. Viljem Maroli, rodom iz Splita, vedno zvest Jugosloven (za časa njegove dezertacije je še posebno spodbujal naše ljudi k odporu proti Avstriji). Izjavljam pa tudi, da je bil na dan požiga »Narodnega doma« gospod Viljem Maroli ves čas na moji strani zajedno z gosp. P., in da je rešil baš mene pred batinami fašistov.

Trst.

N. N.

Imena in natančni naslovi, ki jih ne moremo na tem mestu javno priobčiti, so na razpolago v uredništvu »Orjuna«.

Tako eden pogorelcov »Narodnega doma«, ki je imel pač dovolj prilike si ogledati požigalca »Narodnega doma« in bivšega fašista, sedaj Orjunaša pri delu. In potem se vstajajo med temi podlimi kreaturami duše, ki napovedujejo, da bodo izvedli moralni praporod slovenskega ljudstva.

Spomenica.

Pred ustavitvijo Jugoslavije so imeli Nemci zoper Slovence dvojno močno orožje, in sicer politično moč in gospodarsko nadvlado. S propadom Avstrije so izgubili podporo vlade, tekom letošnjega leta pa so izgubili tudi zadnji ostanek svoje politične sile, ko so izgubili

zadnji skupščinski mandat in propadli pri občinskih volitvah v Mariboru, Celju in Ptuj.

Ni pa tako glede gospodarske moči Nemcev. Vse velike tovarne in vsa druga velika podjetja so, govorjeno samo za mariborsko oblast, v rokah Nemcev. Le ti držijo

Trbovlje. Pri tukajšnjih podjetjih opažamo, da »ugledno vodstvo« T. P. D. posebno pretežira one, ki se mu v stremljenju za tem, da si pribore čim več osebnih koristi, udinjajo in opravljajo zanj službo špijnov v škodo domačih trpinovdelavcev. Z naravnost minuciozno točnostjo zasledujejo vsak še tako malenkosten gib delavcev, posebno pa še onih, ki pripadajo nacionalnim društvom in grupam.

Med temi temeljni volunskimi elementi se osobito odlikuje neki bivši penzionirani orožnik, ki za te svoje zasluge kar skokoma napreduje. Mož je poskusil celo voluniti v Orjuni, najsi je po svojem mišljenju in delovanju vse preje kakor nacionalist. Začutil pa je naglo, da se v Orjuni ne da tako delati, kakor med rdečimi bratci.

Možu nasvetujemo, da takoj preneha s svojim podzemnim rovarjenjem, ker bo sicer še naletel na Orjuno.

Dopisi.

Laško. Pred meseci je umrl nekdanji nemški župan Weber. Z njegovim šovinističnim delovanjem proti Slovincem se za enkrat ne bomo pečali, ker je itak vsakemu znano, kaj so bili vse zmožni za časa Avstrije taki župani.

Izvrševal je gostilniško obrt. Z njegovo smrtjo pa je koncesija ngasnila. Sedaj se potegujejo zanjo njegovi dediči, katerim pa oblasti niso mogle ugoditi, ker so zakonski predpisi strogi glede oddaljenosti lokala od javnih poslopij.

Drugi narodi pospravijo enostavno s takimi koncesijami, pri nas pa se na žalost najdejo ljudje, ki se celo potegujejo za nemška gnezda. Kakšni nazori tirajo omenjene k temu dejanju nam še ni znano, pač pa bomo celo zadevo še nadalje zasledovali.

Že lansko leto nas je presenetilo, ko se je podeljevala koncesija Sv. Barbari. Letos pa upamo, da ne bo šlo tako gladko.

sem je torej prišel Potiorek, tam od Valjeva — in potem se je vrnil. A kako!

Prva večja postaja je Mladonovac. Tipično srbsko mestce. Kako je bilo temu ljudem, ko so slišali, da je padel Beograd, da se vojska umika? In ko se je začelo umikati? Uboga zemlja, kaj si pretrpela!

Zunaj sije lep pomladanski dan in tu in tam vidimo seljaka in ženske na polju. Zemlja je dobra in rodovitna. Vasi leže v podnožju gričev, hiše so raztresene in z vrtovi obdane. Zato so vasi precej obširne, le malo je hiš na samoti. Okoli vasi se pasejo svinje in kuretnina. Hiše so skromne, štirioglate, zidar, tesar in krovci so bolj površno opravili svoje delo; toda narod je zdrav in krepak: moški imajo rujav domačo obleko in črne kape, ženske obleke so bele in črne. Okoli hiš stoji kupi slame. Najbolj se goje po vaseh slive. Mladi vrtovi sliv se goje skrbno kakor pri nas domači sadovnjak. Zato imajo mnogo pridelka za dom in za prodajo. Kaj so prestale te vasi in njihovi prebivalci tekom zadnjih let! Koliko so žrtvovali za svobodo svoje države!

Čudovito idilična lepota pokriva vse kraje okoli nas. Vse je tako na-

ravno in priprosto. V vsem je nekaj posebnega. Ni to gorata Slovenija, niti ravna Hrvatska. Tako nekako v sredi. Pravijo, da tudi dežela vpliva na značaj naroda. Dežela svobode! Tam-le ob cesti ne daleč od proge se je plegla ciganska kolonija. Je precej velika. Trije šotori, nekaj konj, moški, ženske, otroci. Srečali smo jih še več. Tam-le na ravni je cela vrsta visokih jelč. Niso še ozelenele. Zato se vidijo v njihovih vrhovih še lanske vrhanje gnezda, kakor velike pike na sliki. Nešto jih je. Vrane letajo krog njih. Letos bodo zopet gnezdele v njih. In ne da bi jim kdo pometal gnezda na tla sedaj, ko se vidijo in so lahko dostopna. Dežela svobode! Svobode in bratstva!

Jagodina. Lepo leži sredi ravnine pod gorami. Visoka cerkev stoji sredi nje, menda najlepša, kar smo jih videli. Okoli nekaj večjih poslopij. Par fabrik, klavnic za purane. Jagodince razležiš, če mu očitaš purana. In vendar povsod okoli hiš in na paši je vse polno puranov. Tu so doma Nušičevi komični tipi.

Prihajamo v ravnino. Gore so se razmaknile na določ. Začenja se dolina Morave. Čuprija! Mostovi! Mostovi so novi, še rdeči, neprebarvani. Ob rekah leže še ostanki

LISTEK.

Pomlad v Srbiji.

(Par misli s pota.)

Ako se vozi naš človek do Beograda in od Beograda naprej, ga poleg pokrajinskih slik nehoti obdajajo misli na dogodke, ki so se vršili pred nekaj leti.

Ko vozi vlak po širokih ravninah ob Savi med Fruško goro in bosanskimi griči, se nehoti spominja na Šabac in Mačvo in vidimo v duhu strašno švabsko tragi-komedijo iz leta 1918. ob Savi in Drini. Pri Mitrovici se spominja na oni nepremišljeni prehod preko Save, ki je končal tako tragično za Timoško divizijo. Zmaga se je zdelo tako blizu njim, ki so verovali vanjo.

Ko se vozimo naprej preko bogatih sremskih polj, premišljamo o omejenosti onih ljudi, ki še do danes ne morejo razumeti naše skupne veličine. Tu se zazdi Slovenija tako majhna.

»Da je slovenski poslanec neumen doma, se mi ne zdi nič čudnega,« je rekel nekdo v vlakcu, »da se tu ne spamejuje, se mi zdi nerazumljivo.«

»Ko bi bil pameten, bi ga ne volili neumni ljudje,« je pripomnil drugi, »kajti narod in poslanci so drug drugega vredni.« In je dodal neki latinski pregovor.

V Zemlji se spominja na avstrijsko-madžarsko ošabnost, ki je nekaj vladala na tem kolodvoru, posebno, ko so ustavljali »sumljive potnike« iz lastne države.

Ko zavije vlak na most čez Savo se spominja na njegovo zgodovino leta 1914, ko so Avstrijci javljali, da so ga porušili. To je bilo vse. Na drugo stran pa tu niso prišli. Beograd! Ko stopamo po ulici navzgor in gledamo hiše, ki še niso prenovljene, se spominja onih bojov leta 1914. in 1915. Se so tu in tam sledovi krogel po stenah, okrog oken in vrat... Toda Beograd raste nad grobovi v veliko bodočnost!

Kalimegdan! Sava in Donava! Ladije in železnice v pristanu! Življenje po ulicah! Dvor! Novi parlament! Vse je v začetku v razvoju. A že se kažejo obrisi bodočega velikega mesta ob najvažnejšem križišču prometnih cest. Od nekdanj mu je bilo usojeno, da postane kralj bodočega Balkana.

Ko smo zavili z vlakom mimo Topčidera proti jugu, smo videli,

da je tu pomlad za par tednov pred nami. Vse je že v zelenju in cvetju. Topčider! Zgodovina! Tramvajski voz drči med drevesi. Beograjsko sprehajališče! Lepo in veselo.

Vlak hiti mimo mladih polj in mladih gozdičev. Vse se sveti v ti-ti presojni pomladanski svetlo-zeleni barvi. Vmes se kaže rdečkasto-rujav prst novozoranil njiv. Vse drugače nego tam preko. Valovito gričevje se širi na vse strani. Kaj so vse videli ti kraji okoli Beograda!

Na levi strani se kaže med zelenimi gozdovi najvišji grič z nekako razvalino: Avala! Tam je bil grad Jerine, ki o nji poje Gundulić v »Osmanu«. Tu so stale srbske čete potem, ko je padel Beograd. Avala obvlada vso okolico s svojih višin... Tam je grob neznanega junaka...

Ripanj! Tunel kaj, tunel? Saj ni gorovja! In vendar! Celo več tunelov! Eden je precej dolg. Čudna dežela s temi svojimi griči. Ni čuda, da se je v nji Potiorek izgubil. — Ralja! Neka Srbkinja nam citira šaljivo pesem:

Dodje Švaba sve do Ralje,
a ne dalje, a ne dalje,
kako to, zašto to?

Pesem je nastala leta 1914. Do

Kongres.

Posebni vlak bo odšel iz Ljubljane v soboto, dne 30. maja okoli 12. ure popoldne in bo prispel v Beograd v nedeljo 31. maja okrog 6. ure zjutraj. Odhod iz Beograda v ponedeljek 1. junija na večer, prihod v Ljubljano v torek, dne 2. junija okoli 11. ure popoldne.

Zletni znak bomo pravočasno doposlali vsem mestnim organizacijam in posameznikom, ki so se pravočasno prijavili kot udeležniki kongresa v Beogradu. Obenem bomo priložili tudi zletnim znakom odgovarjajoče število legitimacij za četirtniško vožnjo.

Kroji, ki so bili izžrebani z loterijo za kroje, so že na poti iz Splita in jih pričakujemo tekom prihodnjega tedna.

Prihod v Ljubljano. Vse organizacije, ki ne leže ob progi Ljubljana-Zidani most-Brežice, morajo priti v Ljubljano že v soboto, dne 30. maja zjutraj z jutranjim vlakom. Iz kolodvora se morajo podati naravnost na letno telovadnico Sokola Ljubljana za kino »Tivolijem«, kjer bodo prejeli vsi udeleženci posebna detaljna navodila za vožnjo in pot v Beograd!

Udeležnike transporta v Beograd opozarjamo, da bo imel absolutno komando nad vsemi edino-le komandant transporta in četirtniško vodstvo, ki je prevzelo ves aran-

gement prevoza v Beograd. Vsako eventualno vmešavanje v poslovanje istega od strani političnih funkcionarjev se najstrožje prepoveduje.

Oblastni odbor.

Prijave za kongres nam je doposlala že večina organizacij. Vendar pa je še nekaj tako malomarnih, da nam še doslej niso poslale prijavnice. Opozarjamo jih zadnjič, da nam nemudoma pošljejo prijavnice, ker jih sicer ne bomo upoštevali pri razdelitvi prostorov v vlak in na prenočišču v Beogradu.

Kongresne plakete. Z namenom, da se ohrani trajni spomin na Kongres v Beogradu je dal izdelati Direktor tudi posebne kovinske plakete, ki jih bo moči kupiti za nizko ceno v Beogradu.

Osnovanje Saveza bivših mornarjev-revolucionarjev. Ob priliki kongresa vsi Orjuni v Beogradu dne 31. maja se pozivajo tudi vsi Jugoslovenci — bivši mornarji revolucionarji avstro-ogrskih monarhije v Kotoru, Sibeniku in Pulju, da se osebno ali po svojih zastopnikih udeležijo skupščine na kateri bo osnovan Savez bivših mornarjev-revolucionarjev. Dofiniki, ki se nameravajo udeležiti iz Slovenije skupščine naj se obrnejo na tajništvo oblastnega odbora Orjune Ljubljana, ki jim bo podal vsa natančna pojasnila.

Naš pokret.

Mariborska oblast.

Četrta nova Orjuna v mariborski okolici se ustanovi še ta mesec, in sicer v Sv. Marjeti na Dravskem polju. Nova Orjuna bo čisto kmečka in ena najmočnejših.

Razprodaja srečk za kroje. Oblastni odbor poziva vse M. O. in M. P., ki so prevzela v razprodajo srečke za kroje, da jih takoj prodajo in nakažejo denar in dostavijo kupone O. O., ker v nasprotnem slučaju Direktorji ne bo mogli izdelati krojev do kongresa. Ob tej priliki opozarjamo, da je M. O. Dolnja Lendava dobila na en blok dva kroja.

Tretil redni občni zbor Orjuna Murska Sobota se je vršil dne 25.

Ljubljanska oblast.

Vsem četnim komandirjem in mestnim glavarjem ljubljanskih organizacij. V nedeljo 24. t. m. strogo obvezna vezba za vse udeležence kongresa. Vsak mestni glavar ima pripeljati vse, ki so prijavili svojo udeležbo točno ob 8. uri zjutraj na letno telovadnico ljubljanskega Sokola v Tivoli.

Batalionski.

V spomin obletnice tragičnega 1. junija 1924 se bo vršila v Beogradu obvezna za vse slovenske Orjune posebna spominška svečanost. Spored in kraj, kjer se bo vršila, bo objavljen v prihodnji »Orjuni«.

Izlet 1. čete ljubljanskega baona na Dolenjsko je izpadel kar najbolje. Vso dolgo pot od Ljubljane preko lepih dolenskih cest je narod, ki je pred letom dni s strahom opazoval naše ekskurzije, spontano pozdravljali naše četnike in jih pozival, da naj ga še opetovano ob-

aprila zvečer in mu je v imenu O. O. prisostvoval oblastni čelnik br. dr. Frgolič. Odbor se je deloma rekonstruiral. Izdelal se je načrt za novo živahnejše delovanje v Prekmurju.

Lep zgled. Orjuna Čakovec si nabavi te dni 40 krojev, tako da bo postavila v Beograd celo četo. Zgled Orjune Čakovec priporočamo tudi drugim v posnemanje.

Ugodna prilika za zlet v Beograd! Pri ljublj. Oblastnem Odboru je na razpolago več popolnoma novih kompletnih uniform, dobijo se proti takojšnemu plačilu od 400 Din ostalih 400 Din pa v mesečnih obrokih.

iščejo. Naša ideja napreduje počasi, a nevzdržno hiti Orjuna od sela do sela in izvršuje svoj veliki program. Občni zbor Orjune Žužemberk je izpadel prav povojno in je pokazal, da stoji naša straža tudi v tem oddaljenem kraju budno in verno na straži. Občnega zbora se je udeležil kot delegat oblastnega odbora br. D. Verbič, po kolega govoru je bil izvoljen nov odbor, ki bo napel vse sile, da se razširi naša misel tudi med narod v okolici Žužemberka.

Mestna Orjuna Ljubljana pozivlja ponovno svoje člane in članice, da takoj poravnajo članarino za leto 1924. In 1925. v nasprotnem slučaju je odbor primoran črtati prizadete člane iz imenika po § 7. statuta in njih imena objaviti v listu.

Odbor.

Orjuna v Šiški sklicuje za soboto 23. t. m. ob pol osmi uri zvečer v

lokalu pri br. Šteplcu sestanek vseh, ki se udeležijo kongresa v Beogradu. Na ta sestanek vabimo tudi nečlane, ki gredo na kongres, ker bodo deležni istih ugodnosti kot člani.

Na sestanku bodo dana točna navodila glede prehrane, vožnje, prenočišča itd.

Izključena sta iz Orjune Fani Javornikova in Hrovat J. radi tega ker sta škodovala ugledu Orjune.

Kronika.

Pokroviteljstvo letošnjega Ljubljanskega vzorčnega velesoja je z zadovoljstvom in največjo dobrohotnostjo blagovolil sprejeti Nj. Vel. kralj Aleksander I. Kar ustvarjamo v Sloveniji, je ustvarjeno za celo državo, da jo izklesemo v granitno stavbo trde gospodarske sile na bregovih Jadranskega morja in ob cestah, ki peljejo v Orient. Zato ima Ljubljanski velesojem vsedrjavni gospodarski pomen in visoka čast, da je pokrovitelj tega velesoja Nj. Vel. kralj Aleksander I., ne velja samo Sloveniji, ampak vsem silam širom naše lepe države, ki so na delu, da iz povojnih razvalin dvigajo gospodarsko življenje v srečo lastnega naroda in države, katero naj priznava in spoštuje širni zunanji svet.

Napačne informacije pobratimov narodnih socialistov, velikih naših prijateljev, so najbrže zavedle brate Čehoslovaške narodne socialiste, posebno pa g. Spatnyja, da je v svojem govoru, ki je bil sicer vsega priznanja in odobravanja vreden, do nedeljskega nam napada na Orjuno. Mož je namreč v govoru, ki je bil nekaka slovesna protestna izjava čehoslovaških narodnih socialistov proti preganjanju naših trpljnov pod italijanskim in germanskim jarmom, izrekel med drugim tudi sledeči stavek (po »Novi pravdi«): »In teh bednih naših bratov ne bodo rešili nobeni Orjunaši, te more in mora rešiti le slovenski socializem«. Ne vemo, od kdaj si je prilastil g. Spatnyj sodno oblast nad nami in kako se čuti moralno dovolj opravičenega prevzeti to visoko funkcijo, ki jo danes v tej državi še ni nihče opravičen izvajati. Vemo pa, da g. Spatnyj ni niti najmanj poučen o našem delu in uspehih in zato kliče g. poslancu: Roke proč od Orjune! Prestudirajte in poglobite se preje v neno delo in organizacijo, nato pa sodite, ako boste imeli še kdaj toliko brezčastnosti v sebi, da boste metali kamenje na one, ki danes že to izvršujejo na kar se šele pripravljajo »slovenski socialisti«, take kvalifikacije kot so slovenski narodni socialisti, ki zataje svoje slovensko prepričanje že na en sam oster pogled nebojčevih komunističnih sirot. In ti ljudje naj bi potem reševali naše zaslužnjene brate izpod jarma onih, ki zmorejo še kaj več, kakor na samo osornih pogledov. Ako je veljal še kdaj pri političnih govorih g. poslancu Spatnyja izrek: »Si tacuisses philosophus mansisses, potem velja brezdvomno to pot.

Četniki so imeli na Jurjev danak redni občni zbor Udruženja četnikov na katerem je bilo čuti sila bridkih in težkih pritožb proti sedanjemu stanju v zemlji, ki pozna vse samo borbe za ujedinjenje in oslobojenje ne. Razkrite so bile tako žalostne

finančne prilike nekaterih četnikov, ki so četovali po 20 in več let, da je človeka sram v dno duše. Ali res nima današnja vlada, ki nosi lepo ime narodnega bloka tistih par milijonov, da bi kot zastopnica naroda vsaj relativno nagradila z gnotno podporo četnike za ono, za kar jih absolutno ne more nihče nagraditi. Uvažujemo ne baš lahek položaj vlade, ki jo pezi tisoč in še več enakih vprašanj kot je četniško. Vendar pa smatramo, da je neohodno potrebno čim prej rešiti to vprašanje, kajti če je denarja dovolj za dnevnice raznih delomrznih tigrov, potem ga mora biti tudi za četnike, da se v bodoče ne bodo ponavljali več slučaj, da bi morali četniki vojvode Vuka prosjati, kakor siromaki za vsakdanji kruh, kot se je pripetilo pred nedavnim časom v Ljubljani.

Mariborsko okrajno sodišče še po sedmih letih prevrata ni našlo možnosti, da bi dalo opremiti s slovenskimi napisi tablice katastralnih občin v zemljiški knjigi in pa na knjigah samih zunanjih, na platnici nalepljeni napis. Kdor se hoče poslužiti zemljiške knjige, mora vedeti za nemško ime kat. občine in ga iskati v posebnem seznamu. Če so se preslikali vsi napisi nad stoterimi vratni in napravile v celi palači orientacijske tabele, bi prav gotovo kak kaznjeneec lahko napravil tudi napise v zemljiški knjigi. Če se pa g. predstojnik za to ne briga, je to znamenje njegove nacionalne mlahnosti. Upamo, da bo ta apel pomagal.

Mariborska kolodvorska restavracija. Ponovno smo že ožgotali v našem listu to dično restavracijo, ki z vsemi svojimi silami stremi za tem, da bi vzbudila vsakomur, ki ga zanese pot v Maribor, že ob prvem koraku v mestu, mnenje, da je prišel v nekdanji »Marburg«. Vsi njeni nastavljeni naravnost do sledno ignorirajo naš jezik in malotretirajo s svojo polomljeno nemščino le prekročke jugoslovenske potnike. Kakor čujemo, bo v najbližji bodočnosti potekla pogodbeno doba med dosedanjim restavratem in državo ter da bo restavracija na novo razpisana. Ob tej priliki opozarjamo merodajne fakto-rije, da posveto tej licitaciji svojo pozornost in da poskrbe, da bo na tej nacionalno zelo važni točki odšel restavrat, ki bo podpiral naše delo za končno popolno odpravo zadnjih sledov naše sužnosti.

Internacionalnost v sportu je lepa stvar in vsega priporočanja vredna. Vendar pa radi nje ne sme trpeti nacionalni ponos, kot se je prerado dogaja pri naših športnih tekmah. Tako se je na eni zadnjih tekem pripetil zopet incident, ki je pokazal, kako malo je ta ponos razvit pri naših športnikih. Eden nemških graških igralcev je namreč pri zadnji tekini Gradčanov z Ljubljancami opetovano psoval g. Doberleta s »Slovenischer Tepp«. Ko pa se je g. Doberlet pritožil pri g. sodniku Vodišku in zahteval od njega, da bi ukoril nadutega Švaba, ni smatral ta navzlic opetovanim protestom Doberleta, kaj takega potrebnim. Upamo, da je to zadnji slučaj take brezbriznosti, ki nas osvetljuje napram zunanjemu svetu samo od zelo slabe strani. Kajti športnik, ki ima tako malo smisla in čuta za nacionalno čast, tudi ne bo baš predostojno reprezentiral naše barve v inozemstvu.

»Napreje«, osebno glasilo g. Bernota, je po dolgem času zavihtel svoj rdeči buzdovan proti »Orjuni« in se postavil v pozo zaščitnika delavskih interesov, ki je užajen vsled poseganja neke tretje osebe v svoje interesne sfere. Spodtakni se je namreč ob našem uvodniku v majski številki, v kateri smo jasno, kot že preje neštetič povedali naše mnenje o položaju proletariata pri nas. Ta uvodnik, ki pravzaprav še ni bil tako oster, je povzročil po mnenju socialistov žalostne posledice, obglavljenje Orjune, ker se je baje po njih britnem mnenju s tem izneverila svojim nalogam in programu. Imamo prepričilo odmerjeni prostor in premalo papirja, ki ga mi pošteno plačujemo, da bi odgovarjali na široko in dokazovali rdeči družini okoli »Napreja«, upravičenost in skladnost našega pisanja o socialnem vprašanju. Pri- bitemo pa samo eno, da se bodo morali dosedanj voditelji in prvoboritelji za pravo proletariata že počasi privaditi tudi na to, da so minuli časi, ko so se zanaali za de-

lavstvo samo dolgojezični politični špekulantje in pa žandari.

Prijateljstvo z zaveznicom Italijo je ena najprijetnejših tem naših diplomatov. Posebno dopadaje-nje pa ima nad tem zavezništvom naš zunanji minister dr. Ninčić, ki če le more ob vsaki priliki kaže na izredno dobre in prijateljske odnošaje med domovino caporetskih herojev in Jugoslavijo. Razumevamo neugodni položaj naših diplomatov v naglašanju odnošajev z Italijo, vendar pa smatramo, da je popolnoma nepotrebno in tudi neopoprtno hipertrofirati prijateljstvo z Italijo, ki zaenkrat eksistira mor-da samo za zelenimi mizami. In še to samo pri naših diplomatih. Kajti danes se že v naši državi zaveda zadnji naš seljak, da v prijateljstvu in dobrih odnosih s sosedi, ki zatina najboljše del našega naroda in ki vedno samo preži za trenutkom, ko bi nam mogla škodovati, ni niti govora.

Žrtve komunistov na Franco-skem. Dočim prinašajo naši separa-tistični listi, posebno pa še klerikal-ni, s posebnim veseljem vsako še tako malenkostno notico, v kateri se morebiti napada našo državo, so omenili le kot kronisti tragični napad komunistov v Parizu na nacionaliste. Napad je bil izveden čisto po enakem načinu iz zasede kakor trboveljski, tako, da se je posrečilo komunističnim zaplotnikom ubiti nacionalista Fernanda Tilleja, Edmonda Marchaja in Edgaria Trubeja. Pogreba teh žrtve rdečega terorja se je udeležila tisočglava množica in zastopstvo vlade in vojske, ki je izkazala zadnje počast padlim. Pri nas pa so ob priliki pogreba trboveljskih žrtve napadali klerikalni listi našo vojsko, ker je izkazala počast žrtvam rdečega terorja in svojim članom. »Nova Evropa« pa je celo videla v tem kr- vavo žahtev pravega čuta »sloven-skega ljudstva«. Potem pa pravijo še nekateri, da niso naši separatisti in sporazumaši zapadno orientirani.

Maribor. Ni lahko najti podjetja, ki bi toliko neslo kot latinske kuhinje — lekarnje. Navzlic temu pa nekateri lekarnarji še vedno nimajo potrebnega drobitja, da bi si nabavili slovenske etikete. Tako n. pr. g. Mr. Sirak v Aleksandrovi cesti še danes ponuja bolnikom zdravlja pod imenom »Apotheke zum Schutzengel«. Mr. A. Sirak, Marburg, Tegethofstrasse No. 33. Ali je res potrebno, da mora Orjuna vsake-ga Nemca in nemškutarja posebej dregniti pod nos, da se zave, da živi od slovenskega kruha?

»Zlatorog«. Ker smo prejeli več vprašanj zakaj priobčujemo inserat tvornice mila »Zlatorog«, ki smo jo lansko leto napadali z vso energijo, podajamo v informacijo sledeča pojasnila:

Kakor je znano vsem našim pri-jateljem in čitateljem smo vodili naš boj proti »Zlatorogu« v prvi vrsti radi tega, ker je imelo to podjetje kot uslužbenec absolutno samo Nemce in nemčurje, ki so z vsemi silami delali proti razširjanju nacionalizma v Mariboru. Vsled teh naših napadov, ki so naši prav dober odziv tudi med narodom, je izprevidelo vodstvo tovarne, da mora v tem pogledu zadostiti upravičenim zahtevam ter je pričelo s polaga-nim odpuščanjem tujerodnih nastavlencev, ki so jih zamenjali naši ljudje. S tem je Orjuna dosegla velik uspeh in priborila večjemu šte-vilu naših ljudi kruha. Z dosego tega pa je avtomatično tudi padla ona ovira, ki jo je silila, da doslej ni hotela priobčevati »Zlatorog-ovih« inseratov. Rečeno pa še nika-kor ni s tem, da ne bomo i v bo-doče pazili na delovanje in nastavl-jence te firme, ki jo bomo še ved-no i v bodoče prav tako trdo pri-jeli, kakor smo jo doslej, če se bo to izkazalo potrebnim.

ZRNA.

V deželi slovenski bi — imeli več dobrih, če več bi ga prodali in manj popili — cvička.

S kulturo tvojo narod moj še dolgo ne bo nič drugače ker mesto delavcev imaš le popivače —

Uganka. Kolika je razlika med rimskimi romarji, ki romajo letos s Prevzvišenim v Rim in med Orju-no, fiksirano po »Slovenčevih« toč-nih informacijah o njej?

priti na Kosovo. Toda okrog in okrog odmeva še zdaj: zmaga, zmaga!

Skopje. V Skopju je vse Dušanovo. Dušanovo mesto, Dušanov most, Dušanov grda, Čudovita zmes zgodovine! Tu se steka orient z zapadom. Pestro, živo mesto polno novega in starega življenja. Na gradu vežbajo mlade rekrute. Med njimi so vrste naših slovenskih vojakov. Po dolini ob Vardarju cvete nova pomlad. Od tod vodi pot še daleč na jug.

Stopili smo v starodavno cerkvico sv. Spasa. Tu se je Aleksander zahvalil za zmago. Čudovito staro svetišče, kakor katakombe. Pred cerkvico na dvorišču je plošča z imeni umorjenih pravoslavni duhovnikov od leta 1912.—1918. Štel sem imena...

Kupujmo in podpirajmo izvrstno Kolinsko cikorijo domači izdelek.

razdejanjih železnih mostov. Kaj so vse videli ti kraji in mostovi! Tu in tam se še kažejo sledovi razdejanja. Sicer je vse lepo urejeno. Tu in tam grade ceste, železnico, novo hišo...

Niš. Stara trdnjava. Priroda jo je ustvarila. Kolodvor poln železniskega materiala, starega in novega. Dotga vrsta razbitih lokomotiv in vagonov. In zopet dolga vrsta novih, čisto novih. Zdi se, da je vsega preveč. V mestu se vidi fabri-ke, delavnice, vojašnice, šole. Tu sta se sestala cesar Viljem in kralj Ferdinand. Baje sta se tu nekoč srečala tudi Barbarosa in Nemanja. Zgodovinska točka, ki odloča med severom in jugom.

Za Nišem se planine zopet zoži-jo. Tu je bila stara meja. Vlak vozi ob šumeči Moravi proti jugu. Tu je šla vojska leta 1912. osvoboditi Ko-sovo. Čez tiste vrhove je šla v Sta-ro Srbijo, carstvo Dušanovo.

Leskovac. Srbski Manchester. Res, mnogo tvornic se vidi. Na ko-lodvoru smo kupili vina. Sijaj-no vino, opojno, dobro za 10 Din polno buteljko. In za 10 Din velik kos urzle pečene jagnjetine. Vse to

je tu poceni, ker je vsega dovolj in preveč. Kmetje so po kolodvorih ponujali kuhana jajca po 1 Din in kruh režejo tu na debelo. Dober bel kruh

Vlak vozi skozi sofesko med planinami. Vranje. Stara obmejna postaja. Tu je vojska prestopila mejo. Tam nasproti je bil Ristovac, turška ob-mejna postaja. Tu se je začel pohod leta 1912. In tu se je začela kata-strofa leta 1915. Ko so Bolgari za-vzeli Vranjo in zaprli pot Vranja. Mesto, polno slavnostnih in bolest-nih misli!

Planine se zopet razgrnejo in vlak vozi skozi valovito pokrajino. Lahko bi s prstom pokazal: Tam so šli, in tam, tam. Razgled je odprt na obe strani. Plan valovi čez širo-ka polja, polna šred in ovac. To je bojišče. Tam na levo v dolini leži Kumanovo. Kumanovo! Vse okrog odmeva v tem imenu. In še daleč preko teh gora in planin, ki ga ob-dajajo daleč naokrog.

Celo uro se vozimo po tej rav-nini. Tu je bežala turška vojska. In tam na onih višinah sredi polja so bežali mnogi, ki jim ni bilo dano

Škofje romarji nosijo s Prezvizišnim skupaj v Rim papežu in indirektno tudi fašistom jugoslovenske dinarje, dočim pa Orliuna nosi iz Rima težke Mussolinijeve kre.

Ker poznamo neprijetno stanje financ »Slovenoborcev«, odkar je pošel fond voznih listov, jim svetujemo, da se obrnejo direktno na de Flerija prokurista Bance di Roma s kojim smo že tudi mi izpregovorili v dobro edinozveličavne SLS par dobrih besedi!

ZAHVALA.

Vsem organizacijam, ki so s svojo udeležbo ob razvitu našega prapora v nedeljo 3. maja 1925 pripomogle častno k uspehu, se tem potom bratsko zahvaljujemo. — Zdravo! Orliuna Celje.

VSEM M. O. IN M. P.

Ker se čisto dogaja, da poeditne organizacije pošiljajo drugim in tudi Oblastnim odborom razne fo-

tografije in druge stvari po poštnem povzetju, ne da bi se poprej ž njimi o tem sporazumele, je Direktorij odredil, da mestne organizacije ne smejo brez predhodnega odobrenja svojega O. O. vršiti poslov, ki presegajo njihov delokrog, po-

sebo pa je zabranjeno: izdajati brez tega dovoljenja liste, brošure ali dopisnice itd.; dostavljati mestnim organizacijam ali Oblastnim odborom pošiljatve po poštnem povzetju brez predhodnega sporazuma in odobrenja; občeati z or-

ganizacijami v drugih oblasteh mimo O. O. razen v nujnih slučajih, morajo pa o tem naknadno obvestiti svoj O. O. Zadeve, ki se nanašajo na celokupno organizacijo pa so pridržane sploh Direktoriju. Mariborski oblastni odbor.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige, v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

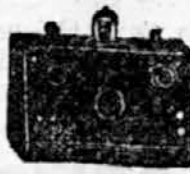
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. RISANKE, DNEVNICI IN BELEŽNICE.

RADIO

aparati.

RADIO

materijal.

Ta aparat stane 750 Din.

Sprejem vseh evropskih postaj zasiguran. Elektromaterijal, motorji, svetiljke.

PO CENI! ELEKTRO-COMPAGNY PO CENI!
d. z. o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Izrežite, da ne pozabite!

Najcenejši tisk

vseh vrst trgovskih in uradnih TISKOVIN

dalje razglednic, brošur, lepakov itd.

preskrbi

Yugoslave Express Reclame Company d. z. o. z.

Ljubljana. - Telefon 906

Prepičajte se! Zahtevajte brezplačen proračun!

PODPISANA TVRDKA PRIPOROČA:

SADNE SOKE:

malinovec, citronado in sadni grog (punč).

AROME ZA NEALKOHOLNE PIJAČE:

limonova, jabolčna, jagodova, malinova, mandljeva, marelična, nektar, oranžna, rožna, mešane arome (tutti frutti), Vanile, Waldmeister.

ESENCE ZA ALKOHOLNE PIJAČE:

Rum-esence različne vrste, konjak, hrušov, češnjev, kava, kumnova, oranžna, pelinkovac sadjev, tropinov, brinjev, drožni itd.

SADNE ETERE

v raznih koncentracijah.

NAVODILA NA ZAHTEVO NA RAZPLOGLO.

SREČKO POTNIK IN DRUG

parna destilacija esenc itd. LJUBLJANA, Metelkova ul. 13.

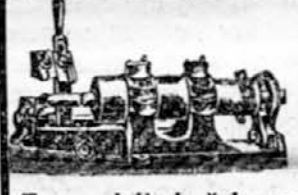
Parna pekarna
Jean Schrey nasl.

JAKOB KAVČIČ

LJUBLJANA

naznanja, da ima
dnevno večkrat
sveže in priznane
najboljše pecivo.

Telefon šte. 158.

STROJI

za obdelovanje lesa.

ZVONOVI

TURBINE.

Transmisije in železne konstrukcije.

Železo- in kovinoltvarne. Ognjegasne potrebščine. - Sesalke. - Armature.

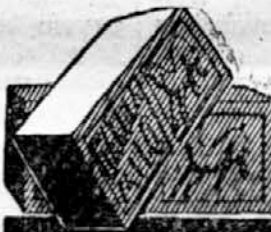
Strojne tovarne in livarne
d. d., Ljubljana, Dunajska cesta 35.

Zlatorog

Vse dobre lastnosti, ki jih zahteva gospodinja pri pranju od izvrstnega mila, ima Zlatorog milo. Velika čistilna moč in izvanredna izdatnost mila napravijo v najkrajšem času iz umazanega perila snežnobel, dišeč zaklad!

Zato zahtevajte le ZLATOROG milo!

1000

krat

Je poplačan trud in delo gospodnje, ako pri pranju uporablja dosledno

samo

MILO „GAZELA“

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Tel. inter. 180. Tel. inter. 180.

Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25-letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

6

Staroznana, sloveča, prvovrstna

restavracija „pri Šestici“

6

po domače „pri Zeksarju“

v Ljubljani, na Dunajski cesti

vljudno naznanja, da ima

otvorjen svoj lepi senčnati vrt z dvema verandama.

Priznana izborna cenena kuhinja. — Pristna domača in štajerska vina. Vedno sveže pivo.

Prijazno se priporoča

R. ZALAZNIK.

Restavracija

Ljubljanski dvor

najmodernejše urejena in oskrbovana. Izborna kuhinja. Najboljša domača in inozemska vina.

Pristni teran.

Vsak dan morske ribe.

Priložnostni nakup za pohištvo

se Vam nudi

po izredno nizkih cenah v trgovini z opravo in preprogami

KAROL PREIS

Maribor, Gosposka ul. 20

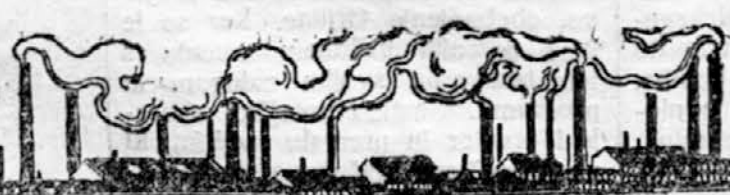
En gros. En detail.

Brezplačni cenik.

Vabimo Vas, da si ogledate brezobvezno naše veliko skladišče pohištva!

ING. DUKIČ IN DRUG

GRADBENO PODJETJE

LJUBLJANA

BOHORIČEVA ULICA 24

Zdravilišče Rogaška Slatina.

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljev. SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:

„TEMPEL“, „STYRIA“, „DONAT“.

Zdravljenje vseh žledodnih in črevesnih bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- in po sezoni znaten popust. — Koncertira vojaška godba. — Radio. — Največja udobnost.

Prometne zveze ugodne. Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.